

ÜSTAD BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN VASIYETİ: MÜSBET HAREKET

Emirdağ Lâhikası'nın son sayfalarında uzunca bir mektup vardır, başındaki şu ifadeler oldukça dikkat çekici olduğundan nazarımıza çarpar:

“Umum Nur talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın vefatından önce vermiş olduğu en son derstir.”(1)

Bu mektup; Nur Talebelerinin değişmez prensibi, hizmet binasının en mühim kolonu, Risale-i Nur'un olmazsa olmaz düsturu **Müsbet Hareket** üzerine geniş açıklamalar, tavsiyeler ve emirlerle dolu olup, son ders olması hasebiyle Bediüzzaman Hazretlerinin talebelerine bir vasiyeti niteliğindedir.

Müsbet “*ispat edilmiş*” demektir; hayrı, fazileti, faydası, güzelliği ispat edilmiş, istifadeye sunulmuş her şey müsbettir. Buna göre iman müsbet, küfür menfî; itaat müsbet, isyan menfî; ilim müsbet, cehalet menfî; ittihad müsbet, ihtilaf menfî; muhabbet müsbet, düşmanlık menfî; sulh müsbet, kavga menfî diyebiliriz. Öyleyse iman eksenini üzerine ibadet, güzel ahlâk gibi ne kadar hayırlı şeyler varsa bina etmeye çalışmak müsbet harekettir.

Son dersin ilk cümleleri, birkaç küçük cümle olmakla birlikte çok büyük hakikatleri ihtiva eden çekirdek misal cümlelerdir ve müsbet hareketin DNA yapısını ifade etmektedir:

“Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i İlâhîyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.”(2)

Evvelâ eksen kayması yaşamamak adına ciddi bir ikaz yapılarak, her menfi hareketin vazife dışına çıkmak, dolayısıyla haddi aşmak olduğunun altı çizildikten sonra müsbet hareketin ne olduğu tespit edilmektedir. Buna göre rıza-yı İlâhî için çalışmak müsbet; gösteriş, menfaat, makam gibi Allah rızası dışında gaye ve maksatlar için çabalamak menfîdir. İman hizmeti müsbet; küfür, dalalet, sefahet gibi

---

cereyanlar menfîdir, sûreten iman hizmeti altında başka mana ve maksatları hâsıl edecek çalışmalar yapmak da menfîdir. Vazifemizi yapıp neticeyi Allah'tan beklemek, ona tevekkül ve kanaat edip hakkımızda irade buyurduğuna rıza göstermek müsbet; isyan, itiraz, şikâyet ve benzeri mikropları taşıyan vazife-yi İlâhiyeye karışmak menfîdir. Asayiş muhafaza etmek, emniyete yardım edici hizmetlerde bulunmak müsbet; kavga çıkarmak, ihtilale sebebiyet vermek, toplumun nabzını yükseltip huzur ortamını gerginliğe feda etmek, asayiş ve emniyeti ihlal edici manada hareket etmek menfîdir. Zahiren olumsuz gibi görünen hadiselerde sükûneti tavsiye etmek, en sıkıntılı zamanlarda sabır ve şükürle mukabelede bulunmak müsbet; sabırsızlık ve şükürsüzlük gösterip muktezalarıyla amel etmek menfîdir.

Bu cümleler üzerinde kısa tahliller yapmadan önce Risale-i Nur'a sadakatin sadece risaleleri okumak, derslere gitmek, sohbet halkalarına dâhil olmak, cemaatle irtibatı kesmemek manasında kalmaması gerektiğini, hakiki sadakatin düstur ve esaslara riayet etmek olduğunu ifade etmek isterim.

Allah rızasını esas maksat yapmak müsbet hareketin en birinci esasıdır; zira bundan mahrum olan hiçbir hareketin Allah indinde kıymeti yoktur. Muvaffakiyet ile makbûliyet birbirinden farklı şeylerdir. Dağlar gibi hizmetin ruhu yoksa, ihlâs sırrından kuvvet almıyorsa, beklentiler rıza-yı İlâhîden başka yollara çıkıyorsa, zerre kadar makbul amel, ondan daha kıymetlidir, dolayısıyla dağlar kadar muvaffakiyet de olsa makbul değildir. Sâdi Şirâzî ne güzel demiş:

*“Eğer tuttuğun yol, Allah'tan başkasına gidiyorsa,
Yarın seccadeni Cehennem'e sererler.”*

Hizmet-i imaniyenin neferleri himmet ve hamiyetini sadece iman hizmetine hasretmek, gayri hülyalara dalmamak, yabani rüyalar görmemek zorundadır.

“Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok.”(3)

diyen bir Üstadın talebesi olarak, başka cereyanlarla alaka kurmamaları şarttır.

Hem demiş:

“Eğer yüz elimiz de olsa, ancak nura kâfi gelir. Topuzu tutacak elimiz yok.”(4)

Aksi takdirde hizmet hezimet olur; müsbet olmaz, menfidir. İşte o Üstad ki Şeyh Said ayaklanması bahane dilerek Van Erek dağındaki inzivagâhından çıkarıldığında, Van ahali ve eşrafı kendisini Hicaz'a, Şam'a kaçırmayı teklif etmişlerdi de sürgün, mahkeme, hapis, zehirlenme, eziyet ve işkencenin her türlüüne maruz kalacağı Anadolu'nun bağına gitmek istediğini haykırmişti. Yıllar sonra *"Mısır'da, Amerika'da olsaydınız tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz!.."* diyen bir talebesine,

"Mekke'de olsam da buraya gelmek lazımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptela olsam ve zahmetler çeksem yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmağa Kur'an'dan aldığım dersle karar vermişim ve vermişiz."(5)

diye cevap vermişti; zulmün en ağırına, karakışın en dehşetlisine maruz kaldığı halde zerre kadar Anadolu'nun bağına tercih ettiğine pişman olmamıştı. *"Milletimizin imanını selâmette görürsem cehennem alevleri içinde yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken gönlüm, gül gülistan olur!"* diyen de zaten kendisiydi.

Hapishanelerde plan yapmadı, kimseye pusu kuracak organizasyonları düşünmedi; kuvvetle meydana atılmanın, intikam almanın, hesap sormanın derdine düşmedi. Medrese-yi Yusufiye idi zindanlar onun için; Eskişehir'de **Otuzuncu Lem'a'yı**, Denizli'de **Meyve Risalesi**'ni, Afyon'da **El-Hüccetü'z-Zehra** Risalesi'ni telif etti ki bu risaleler baştan sona imandır, iman hakikatlerini izah eder.

"Medenîlere galebe çalmak ikna ile, söz anlamayan vahşîler gibi icbar ile değildir. Biz muhabbet fedaileriyiz; husumete vaktimiz yoktur."(6)

diyen bir Üstadın hizmetine başka mana ve maksatlar giremezdi elbette. Buna binâen denilmiş:

"Risale-i Nur, iman ve Kur'ân muhaliflerine karşı mücadelesinde cebir ve münazaa yolunu değil, ikna ve ispat yolunu ihtiyar etmiştir."(7)

Hizmetimiz iman kurtarma hizmeti, insanlığı cehennemden kurtarmak adına imdatlarına koşma seferberliğidir lâkin bilinmelidir ki hidayet Allah'ın elindedir. Kâinat ağacının en nurlu meyvesi, mahlûkatın en müntehap ve müstesnası olan Resûl-i Kibriya Efendimizin iradesinin dahi bu noktada iş görememesi, dilediğine hidayet verme salahiyetine sahip olamaması gösteriyor ki hizmetimizi neticeye bina ederek hareket etmek fevkalâde yanlış olup, müsbet hareket prensibine muhaliftir.

Tarlaya tohumu attıktan sonra toprağın içine girmeye, yemek yedikten sonra gıdaların enerjiye dönüşmesi için çalışma yapmaya gücümüz yetmediği gibi, vazifemizi yaptıktan sonra neticeleri arzumıza göre yaratmaya da gücümüz yetmez. Öyleyse müsbet harekete muhalefet etmemek için Üstadımız gibi demeliyiz:

“Ben de Celâleddin Harzemşah gibi, 'Benim vazifem hizmet-i imaniyedir; muvaffak etmek veya etmemek Cenab-ı Hakkın vazifesidir.' deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur'ân'dan ders almışım.”(8)

Nur Talebeleri asayişin muhafızı, emniyetin sigortası hükmündedir; zira yaptıkları müsbet iman hizmetinin neticesi budur. Bir başka ifadeyle hizmet ağacı, vatan ve milletin huzurunu bozacak zehirli, zararlı meyveleri vermekten müberradır. Zaten asayiş ve emniyet müsbet iman hizmetinin neticesidir; ayrıca toplum huzurunun olmadığı, kavga, ihtilal, terör gibi tahripkâr unsurların hâkim olduğu bir yerde sağlıklı bir iman hizmeti yapmak da mümkün değildir.

“Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak çalışıyoruz. Âsâyişi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.”(9)

diyen Bediüzzaman Hazretleri, talebelerine řu tavsiyede bulunmaktadır:

“Benimle beraber çok talebelerim de türlü türlü musibetlere, ezâ ve cefâlara mâruz kaldılar, ağır imtihanlar geçirdiler. Benim gibi onlar da bütün haksızlıklara ve haksız hareket edenlere karşı bütün haklarını helâl etmelerini isterim. Çünkü onlar bilmeyerek kader-i İlâhînin sırlarına, derin tecellîlerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir. Bize ezâ ve cefâ edenlere karşı hiçbir talebemin kalbinde zerre kadar

---

intikam emeli beslememesini ve onlara mukabil Risale-i Nur'a sadakat ve sebatla çalışmalarını tavsiye ederim.”(10)

Hız. Üstad, zulmün en şiddetlisine maruz kaldığında dahi asayiş aleyhinde hareket etmedi; mesela Emirdağ sürgünündekeyken yakın talebelerinden Hüsrev Altınbaşak, Üstadının zehirlenmiş, ihanetin hıyanetin en ağırına uğramış, ateşler içinde yanan vücuduna bakarak, *“Ne olur Üstadım, bir günlüğüne Bediüzzamanlığını bana ver. Bunu sana yapanlara kahr ile beddua edeyim de cezalarını bulsunlar!”* diye yalvarmıştı lâkin o haldeyken dahi menfî duygulara, olumsuz hislere mağlup olmamış, **“Biz yıkmak için değil, yapmak için geldik.”** demişti. Ne gariptir ki,

“Ben istesem bunlardan bir günde intikamımı alırım, ben ellerimi açtığımda milyonlar 'Âmin.' diyor; kuvvet var, istimâl etmek o kuvveti kullanmak yok!”(11)

diyen biriydi, güçsüz değildi, bütün melâike ve ruhaniler onun duasına bakıyordu “âmin” diyebilmek için... Ama O Bediüzzaman’dı... Öyle bir gönül taşıyordu ki; dünyaya gelip çabucak ölüyorlar diye kelebeklere, böceklerle ağlıyordu. Solan bitkiler, yaprağını döken ağaçlar Onun yüreğini dağlıyordu. Dağlarda gezerken karşısına çıkıp sigara isteyen zekâ özürlü birini dahi kırmamak için, topladığı kekikleri kurutup, sararak sigara haline getirip ikrâma hazır hale getiren rahmet timsali Bediüzzaman, cansız cisimlerin incinmesine, atılmasına da razı olamıyordu.

Meselâ kırıp, çöpe atmakta tereddüt etmediğimiz boş yumurta kabuğunu kırmaz, üstünden birazcık deler, içindeki yumurtayı yedikten sonra, vazifesi bitmiş kabukları ise aynen muhafaza ederdi. Müsvedde yazılmış, bir kâğıdı buruşturup ya da yırtıp atmaz, yavaşça katlar, kâğıdı dahi incitmez... Ne ince bir ruh, ne yüce bir insan...

Bir defasında işe yaramayan eski florasanları bayram öncesi temizlik yapan talebeleri kırıp, çöpe atmışlar. Bediüzzaman florasanların akıbetini sorunca, Zübeyir Gündüzalp *“Üstadım, onlar iki üç senedir öylece bekliyordular. Bozulmuşlar hem de tamir edilmeleri de mümkün değildi. Biz onları kırıp attık.”* diye cevap verince, tahrip denilen duyguyu tanımayan Bediüzzaman **“Fesübhanallah!.. Bu insanoğlunun fitratında kırma ve yıkma meyli varmış.”**(12) diye tepki gösteriyordu. Hapishanede zehirlenmişti ve ölüm döşeğinde idi; bu vaziyette iken fırsat bulup ziyaretine gelebilen bir talebesine şöyle demişti:

“Belki hayatta kalamayacağım. Bütün mevcudiyetim vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm ve beşerin ebedî refah ve saadeti uğrunda feda olsun. Ölürsem dostlarım intikamımı almasınlar.”(13)

İşte böyle büyük bir Zâttan, asayiş ve emniyete ihanet etmek, müsbet harekete muhalefet elbette beklenemezdi.

Bediüzzaman Hazretlerinin vasiyeti hükmündeki **Müsbet Hareket Mektubu**ndan son olarak öğrendiğimize göre sabır ve şükür müsbet, sabırsızlık ve isyan menfidir. Şartlar, zemin ve zaman ne kadar olumsuz olursa olsun, düşmanlar ne denli dehşetli ve vicdansız hareket ederlerse etsin sabırsızlık göstermek, isyan bayrağını açmak menfi harekettir; müsbet hareket düsturuna muhalefet etmek gibi zarar-ı azîmin kapısını açar.

Tahakküme asla boyun eğmemiş, ölümün kol gezdiği meydanlarda dahi korku yanına yöresine yaklaşmamış, hakikati pervasızca haykırmakta asla tereddüt etmemiş bir Üstadın talebeleriyiz lâkin Risale-i Nur'un neşredilmeye başlandığı Yeni Said döneminde müsbet hareketin hatırına sabırla, rızayla hareket etmeyi benimsediğini de unutmamalıyız.

Biz yine tahakküme boyun eğmeyeceğiz, yine en sıkıntılı dönemlerde korkmayacağız, yine hakikati haykıracağız ama menfi hareket ederek değil, zarar ve tahribata kapı açarak hiç değil. Öyleyse acıları kinin gibi içmeli, idama mahkûm edilsek bile sabırla göğüs germeli, hakkımızda takdir edilen ölüm dahi olsa rıza ile karşılamalıyız; çünkü omuzumuza konulan iman hizmeti her şeyin üzerindedir, müsbet hareket ederek üzerine titremek durumundayız.

İşte son mektuptan bir pasaj:

“Meselâ, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hadiselerle sabit olmuş. Meselâ, Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfîde idam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suallerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavrım, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek ve vazife-i ilâhiyeye karışmamak hakikati için, bana karşı yapılan muamelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis Aleyhisselâm gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.”(14)

Bu mevzuyla alakalı olarak aşağıdaki cümleler ışığında kendimizi sorgularsak, âlemimizdeki pek çok kördüğümün çözüleceğine inanıyorum:

“Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirtlerinden, kalben ve ruhen ve fikren daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyile hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrâda inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle ispat ediyorlar. Evet, 'Mevlâ görelim neyler,/ Neylerse güzel eyler.' deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.”(15)

Yazımı, son mektubun ilk cümlesiyle bitiriyorum:

“Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir.”(16)

Dipnotlar:

- (1) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (2) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (3) [On Altıncı Mektup, Mektûbat; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (4) [On Altıncı Lem'a, Lem'alar; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (5) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (6) [Divân-ı Harb-i Örfî; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (7) [Bediüzzaman Said Nursî'nin Tarihçe-i Hayatı.](#)
- (8) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (9) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (10) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (11) *Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursî'yi Anlatıyor; Necmeddin Şahiner.*
- (12) *Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursî'yi Anlatıyor; Necmeddin Şahiner.*
- (13) [Bediüzzaman Said Nursî'nin Tarihçe-i Hayatı.](#)
- (14) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (15) [On Üçüncü Şuâ, Şuâlar; Bediüzzaman Said Nursî.](#)
- (16) [Emirdağ Lâhikası; Bediüzzaman Said Nursî.](#)